

SDUF:s Handbojor 2021

Sveriges Dövas Ungdomsförbund och deras medlemmars syfte med handbojor är att uppmärksamma den verksamhet som gör att vi blir utanför i samhället, den verksamhet som förhindrar döva och hörselskadade ungdomar från att ta del av samhället på samma villkor som andra.

Till SPSM och myndighetens ledningsgrupp med generaldirektör Fredrik Malmberg.

Sveriges Dövas Ungdomsförbund väljer SPSM för årets Handbojor med motivering till deras bristfälliga hantering av psykisk ohälsa och tystnadskultur hos sina döva och hörselskadade elever.

I december 2013 skrev Dövas Tidning om de sexuella trakasserier som elever på både Birgitta- och Manillaskolan utsatts för.* Återigen under 2017s metoo problematiserade den tystnadskultur som finns kring sexuella trakasserier, ändå har SPSM inte arbetat och utvecklat rätt verktyg för att bryta tystnadskulturen, konsekvensen blir att eleverna drabbas. SDUF har fått alarm från fritidsgårdsledare att eleverna i SPSM skolorna inte mår bra.

SPSM:s hantering av psykisk ohälsa är bristfällig. Hanteringen av elever med olika diagnoser har lett till att deras mående har försämrats. Eleverna förväntas även vända sig till icke-teckenspråkskunnig kurator, men när de inte får använda sitt språk är det svårt att öppna upp sig. Kuratorer som i sin tur hanterar elevernas vittnesmål och psykiska ohälsa mycket dåligt genom att bryta sin tystnadsplikt, vilket gör att eleverna inte vågar berätta allt. Trots att skolledningarna har fått kännedom om missförhållanden så har ingen polisanmälan eller andra åtgärder vidtagits. Det förekommer att skolpersonal är för hård mot elever som redan mår dåligt. I brist på vuxna i skolan som både är teckenspråkskunniga och har elevens förtroende vänder sig eleverna till ledare på teckenspråkiga fritidsgårdar.

Även om eleverna har någon att prata med på fritiden, blir följderna av att SPSM inte tar sitt ansvar att eleverna inte upplever att de har en trygg skolmiljö. Forskning visar att det finns ett samband mellan elevers psykiska ohälsa och sämre skolprestationer samt problematisk skolfrånvaro. Psykisk ohälsa ökar även risken för exempelvis socialt utanförskap och svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden, såväl som för kriminalitet och missbruk. Barn och ungdomars psykiska hälsa är med andra ord av största vikt att SPSM prioriterar. Tystnadskulturen måste brytas och eleverna måste få tala på sitt språk – teckenspråk. Vi lyfte redan för tio år sedan, när vi tilldelade SPSM Handbojor 2011, att teckenspråksmiljö i skolan är avgörande för våra medlemmar:

”Medlemmar inom Sveriges Dövas Ungdomsförbund vill ha en likvärdig utbildning som alla andra och det ska ske genom att få genuin utbildning obehindrat på vårt språk i en teckenspråksmiljö [...] Det ger oss som är barn och ungdomar en god framtidstro och högre livskvalitet.”

och återigen när vi tilldelade SPSM Handbojor 2015:

”Genom en bra teckenspråkig miljö ökar förståelsen mellan elever och personal i skolorna, vilket bidrar till ett bättre klimat och skapar möjligheter för eleverna att organisera sig och skapar förutsättning för likvärdig utbildning på teckenspråk.”

Våra medlemmars behov är inte annorlunda idag. Vi betonar ännu en gång vikten av teckenspråkskunnig skolpersonal, att eleverna måste få tala med skolpersonal på sitt språk och tar elevernas vittnesmål på allvar.

SDUF tilldelar Handbojor 2021 till SPSM eftersom problemet när de inte tar ansvar för psykisk ohälsa och rådande tystnadskultur är att det påverkar läromiljön för eleverna, och i längden kan det skapa ett livslångt utanförskap hos den enskilda.

Det är dags att SPSM börjar:

- Prioritera teckenspråkskompetens i rekryteringsprocessen.
- Ta elevernas vittnesmål på allvar och göra anmälningar om allvarliga missförhållanden förekommer.
- Att elevhälsan ska följa sin tystnadsplikt.

/Förbundsstyrelsen Sveriges Dövas Ungdomsförbund

* <https://dovastidning.se/nyhet/elever-utsatta-for-sexuella-trakasserier-av-gymnastiklarare/>